

Vergaderjaar 2004–2005

29 864

Wijziging van de Gemeentewet in verband met de introductie van de rechtstreeks gekozen burgemeester (Wet introductie gekozen burgemeester)

Nr. 6

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BESTUURLIJKE Vernieuwing EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 december 2004

1. Inleiding

Hierbij bied ik u, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, een overzicht aan van de activiteiten die worden georganiseerd ter ondersteuning van de gemeenten en andere betrokkenen bij de invoering van de direct gekozen burgemeester. De planning van de activiteiten is zodanig dat invoering in 2006 mogelijk is. Over de verschillende modaliteiten voor invoering zal nog met uw Kamer worden gesproken. Vanzelfsprekend kan de uitkomst van dit debat leiden tot aanpassing van de hier gepresenteerde planning.

Deze brief is opgebouwd aan de hand van de verschillende stappen die leiden naar het verkiezingsproces, waarbij de cultuur- en de structuuractiviteiten van elkaar worden onderscheiden. Een wederzijdse positieve beïnvloeding van cultuur- en structuurverandering is overigens een voorwaarde om te komen tot een werkbare bestuurspraktijk met een gekozen burgemeester.

Voor de activiteiten is een duidelijk omslagpunt zodra de wetgeving in het Staatsblad staat. Vanaf dat moment kan richting gemeenten en (belangen-)organisaties binnen het openbaar bestuur veel intensiever ondersteuning worden geboden bij de implementatie. Een overzicht van de activiteiten is in de bijlage weergegeven.

2. Algemene aspecten van de verschillende activiteiten

De activiteiten die zijn en zullen worden ontplooid zijn enerzijds gericht op de benodigde cultuurverandering en anderzijds ter ondersteuning van de structuurverandering. De belangrijkste doelgroepen hierbij zijn de betrokken (gemeente)bestuurders, burgers, gemeenteamttenaren, politici, (lokale) politieke partijen en de huidige burgemeesters. De activiteiten richten zich op een of meer van deze doelgroepen. Hierbij ligt een nadruk

op het informeren en ondersteunen bij de daadwerkelijke invoering van de gekozen burgemeester. Een onderdeel hiervan is zorgdragen voor voldoende deskundigheid bij het gemeentelijk apparaat voor de organisatie en begeleiding van de verkiezingen.

Voor de huidige burgemeesters ligt de nadruk op de afbouw van het ambt en de overgang daarna. Deze activiteiten worden voorafgaand aan een algemene uiteenzetting over de te ontplooiën activiteiten ter invoering van de gekozen burgemeester apart toegelicht (zie onder punt 4 van deze brief).

Om een inschatting te kunnen maken van de effecten van de nieuwe bestuurlijke context is al dit jaar een uitgebreid onderzoeksprogramma opgezet. Ook is een reeks expertmeetings georganiseerd. Voor een overzicht van het onderzoek dat is verricht zij verwezen naar de bijlage. Daarnaast zal in 2005 met behulp van nader onderzoek getracht worden een realistisch beeld van de praktijk te krijgen. Al met al zijn de resultaten van het onderzoek en de expertmeetings een rijke bron van kennis gebleken en waren deze zeer functioneel bij het ontwerpen van de wetsvoorstellen. Daarnaast biedt deze informatie een goede basis voor het adequaat voorlichten en ondersteunen van de gemeenten.

3. Relatie met (belangen)organisaties binnen het openbaar bestuur

Aangezien de gemeenten belangrijke partners zijn worden deze – in toenemende intensiteit – bij de ondersteuning betrokken. Dit gebeurt vooral via de VNG die immers de algemene vertegenwoordiger van de gemeenten is. Andere organisaties worden echter ook direct betrokken. Deze organisaties zijn: Nederlands Genootschap Burgemeesters, Vereniging van Wethouders, Vereniging van Gemeentesecretarissen, Vereniging van Griffiers, Nederlandse vereniging voor Burgerzaken en de Kiesraad. Vanzelfsprekend wordt ook het InterProvinciaal Overleg op de hoogte gehouden.

Ik hecht hiernaast zeer aan een goede toerusting van politieke partijen, gezien de belangrijke rol die zij vervullen bij rekrutering en selectie van politieke ambtsdragers. Zij worden dan ook bij de invoeringsactiviteiten nadrukkelijk betrokken en ze zijn een belangrijke doelgroep van deze activiteiten. Dit heeft zowel betrekking op de landelijke partijen als op de lokale partijen. Handreikingen worden ter beschikking gesteld en een Helpdesk is ingericht voor specifieke ondersteuning. Ook onafhankelijke kandidaten en lokale partijen kunnen hier gebruik van maken.

Zoals gezegd is er een duidelijk omslagpunt bij publicatie van de wetsvoorstellen in het Staatsblad: na publicatie wordt de samenwerking veel intensiever. Op dit moment wordt met de VNG en het NGB op ambtelijk niveau besproken hoe de samenwerking precies vorm kan krijgen. Ook worden de ondersteuningsactiviteiten uitgewerkt, zodat de handreikingen en dergelijke snel na publicatie van de wetgeving in het Staatsblad gedrukt en verstuurd kunnen worden. De website www.gekozenburgemeester.com is dusdanig van opzet dat hij aangepast kan worden tot een gezamenlijke site van BZK en de VNG. Hierdoor kan ook de website straks snel en makkelijk ingezet worden voor de volgende fases in de invoering van de gekozen burgemeester.

Het NGB is een belangrijke partner op het gebied van de overgangsregelingen voor de huidige burgemeesters. Onder meer hierover is regelmatig ambtelijk overleg. Enkele faciliteiten worden al geboden (b.v. loopbaanoriëntatie).

Met medewerking van de genoemde organisaties worden waar nodig expertmeetings gehouden. De uitkomsten hiervan zijn de basis voor handreikingen en trainingen die samen opgezet worden.

4. De positie van de huidige groep benoemde burgemeesters

Ondersteuning van de huidige burgemeesters gebeurt in samenwerking met het NGB. De huidige benoemde burgemeesters dienen voor zichzelf de keuze te maken of ze zich verkiesbaar stellen of niet. Natuurlijk moeten er ook adequate sociale voorzieningen zijn.

Het ministerie biedt ondersteuning aan de huidige groep benoemde burgemeesters bij het maken van een keuze, maar ook bij de begeleiding naar een baan elders. Hiertoe is reeds een loopbaanoriëntatie-traject ingezet waaraan nu twintig burgemeesters deelnemen. Ook voor andere burgemeesters wordt deze mogelijkheid geboden. Daarnaast worden groeps gesprekken georganiseerd waarbij de toekomstoriëntatie centraal staat. Bij deze gesprekken worden de burgemeesterskringen en de commissarissen van de Koningin betrokken.

Tot slot wordt momenteel – in opdracht van BZK en in overleg met de organisaties die in het Georganiseerd Overleg Burgemeesters zijn vertegenwoordigd – een onderzoek uitgevoerd om te bepalen welke faciliteiten en instrumenten passend en noodzakelijk zijn voor oriëntatie en begeleiding naar toekomstige keuze c.q. loopbaan. Voorzien is dat het NGB de burgemeesters via het professionaliseringsfonds de benodigde faciliteiten en instrumenten gaat aanbieden.

In de nieuwe verhoudingen is het mogelijk dat een voormalig benoemde burgemeester zich kandidaat heeft gesteld voor een burgemeesterspost, maar dat hij niet gekozen is, of dat betrokkene zich niet heeft gekandidideerd. Bezien wordt in hoeverre voor deze burgemeesters een herplaatsingsprogramma kan worden gerealiseerd. Achterliggende gedachte is dat het herplaatsingsprogramma gedurende een bepaalde periode de mogelijkheid kan bieden aan de burgemeesters om te worden begeleid naar een nieuwe baan. Over deze faciliteiten, alsmede over het uitkeringsregime, wordt momenteel gesproken met het Georganiseerd Overleg Burgemeesters.

5. Activiteiten georganiseerd door BZK t.b.v. de implementatie

De activiteiten zijn geclusterd in de verschillende fasen naar de aanloop van de verkiezingen en het verkiezingsproces zelf. Dit proces bestaat globaal uit de volgende fasen:

1. Het wetgevingstraject
2. De organisatie van de verkiezingen
3. Kandidaatstelling
4. Campagnevoeren
5. Stemming
6. Aanvaarding ambt
7. Formatie college
8. De nieuwe verhoudingen in de bestuurspraktijk

5.1. Het wetgevingstraject

In de aanloop naar aanvaarding van de wetsvoorstellen door de Eerste en de Tweede Kamer worden de betrokken beroepsgroepen en andere belanghebbenden op de hoogte gehouden van de voortgang van het wetgevingstraject. Enerzijds ligt hier een rol voor BZK, anderzijds ligt hier een rol voor de (belangen)organisaties in relatie tot hun leden. Deze organisaties geven hier momenteel al invulling aan door middel van mailings,

nieuwsbrieven en websites. BZK geeft hier invulling aan door gerichte mailings te versturen bij mijlpalen in het wetgevingstraject. Gedurende het verloop van het wetgevingstraject worden wederom direct mailings gebruikt bij het bereiken van nieuwe mijlpalen.

In januari 2005 geeft BZK een brochure en een folder uit. Beide zijn een korte weergave van de wetsvoorstellen; de brochure bevat een algemene, meer uitgebreide uiteenzetting van de plannen en de folder biedt in één oogopslag inzicht in de kern van de voorstellen. De doelstelling is om zowel gemeentebestuurders als burgers op een toegankelijke manier de essentie van de wetsvoorstellen te presenteren. Deze brochure en folder worden breed verspreid (o.a. gemeenten, provincies en politieke partijen). Daarnaast is het plan om in de loop van 2005 te starten met een invoeringskrant, die regelmatig kort nieuws en reacties bevat over de recente ontwikkelingen op het terrein van de gekozen burgemeester. Deze krant wordt met name onder gemeentebestuurders en raadsleden verspreid.

Voor vragen en verzoeken om informatie is een Helpdesk ingesteld. Deze is momenteel per e-mail bereikbaar. De Helpdesk is in ontwikkeling van een simpel instrument, bedoeld om vragen over de wetsvoorstellen te beantwoorden, naar een goed toegeruste Helpdesk met een transparante front office en een professioneel georganiseerd back office, die ook de daadwerkelijke invoering kan ondersteunen.

Tot slot wordt de voortgang van het wetgevingstraject weergegeven op www.gekozenburgemeester.com. Op die website zijn ook alle officiële documenten te downloaden zodat iedereen over de relevante gegevens beschikt. Ook worden de wetsvoorstellen op de website kort, thematisch behandeld. De website wordt gedurende de komende maanden verder uitgebouwd tot een doelmatig instrument dat bij de uitvoering voor alle geledingen behulpzaam is.

5.2. Organisatie van de verkiezingen door de gemeenten

De praktische organisatie van de verkiezingen geschiedt door de gemeenten, in het bijzonder het gemeentelijke hoofdstembureau respectievelijk het centraal stembureau en de ambtenaren van de afdelingen verkiezingen.

Samen met de NvvB (Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken) heeft BZK meerdere expertmeetings gehouden voor de technische kant van de verkiezingen. In deze sessies zijn alle te doorlopen processen kritisch doorgenomen op hun praktische haalbaarheid. De expertmeetings hebben op verschillende onderdelen geleid tot aanpassing van het wetsvoorstel verkiezing burgemeester. De informatie is voorts van belang bij het opstellen van circulaire en handreikingen en bij de voorbereiding van opleidingen voor gemeenten. Bij het organiseren van de opleidingen zal worden samengewerkt met de VNG, NvvB en vermoedelijk ook met aanbieders van gemeenteopleidingen.

5.3. Kandidaatstelling

Aan de gemeentelijke instanties zal voorlichting worden gegeven over de technische kant van de kandidaatstellingsprocedure. Daarnaast zal BZK samen met de VNG ter ondersteuning van gemeenten handreikingen uitgeven. De al eerder genoemde opleidingen voor gemeenteambtenaren zullen ook op de kandidaatstelling betrekking hebben.

Om burgers te informeren wordt te zijner tijd een inhoudelijke publiekscampagne gevoerd waarin verschillende onderdelen van de wetsvoor-

stellen worden toegelicht. Nadrukkelijk wordt ook de kandidaatstelling behandeld. Doelstelling is dat algemeen bekend is dat in principe iedereen zich kandidaat kan stellen. Daarnaast moet men ook weten aan welke voorwaarden men moet voldoen.

De ondersteuning aan de politieke partijen en onafhankelijke kandidaten geschiedt in de vorm van voorlichting over de kandidaatstelling en andere aspecten die van belang zijn voor de selectie en de rekrutering van kandidaten. Binnen politieke partijen bestaat hiervoor een nadrukkelijke interesse, zeker ook gezien het gegeven dat de rekrutering van de huidige burgemeesters voor een niet onbelangrijk deel ingebed en verbonden is aan de politieke partijen. Aan politieke partijen wordt desgewenst vanuit BZK technische ondersteuning geboden.

5.4. Campagnevoeren

Het voeren van campagne is primair een taak van de kandidaten. Deze kandidaten kunnen daarbij ondersteund worden door een politieke partij en/of de gemeente. Deze ondersteuning is evenwel niet noodzakelijk. BZK ondersteunt geen individuele kandidaten. Wel is het een taak van BZK om de spelregels van het campagnevoeren duidelijk uit te dragen (onderdeel van de spelregels zijn bijvoorbeeld de bepalingen omtrent campagnefinanciering). Het uitdragen en uitleggen van de spelregels gebeurt met gebruik van de eerder genoemde publiekscampagne. Daarnaast stelt BZK circulaire en handreikingen op voor de gemeenten opdat ze hun taak goed kunnen uitvoeren (waaronder ook de controle op de campagnefinanciering door de commissie uit de raad die op grond van het wetsvoorstel verkiezing burgemeester met deze taak is belast).

Tot slot zijn op korte termijn expertmeetings voorzien die BZK samen met de Vereniging Voor Overheidscommunicatie (VVO) en de VNG organiseert. In deze sessies wordt nader uitgewerkt waar de gemeenten rekening mee moeten houden. Het betreft hier onder andere de vraag welke rol de gemeentelijke afdelingen communicatie hebben in de aanloop naar de verkiezingen, zeker in geval de zittende burgemeester kandidaat is. De uitkomsten van deze expertmeetings worden verwerkt in de handreikingen.

5.5. Stemming

De belangrijkste partijen bij de daadwerkelijke stemming zijn de burger en de gemeente. De burger omdat die naar het stembureau moet om zijn stem uit te brengen; de gemeente omdat die zorg draagt voor een juist verloop van de verkiezingshandelingen. Gezien de jarenlange ervaring met de organisatie van verkiezingen zijn de gemeenten goed op deze taak berekend. Dit is mede ook gebleken uit gehouden expertmeetings met betrokken gemeenteambtenaren waarbij nadrukkelijk de tweeronden systematiek is belicht. Het wetsvoorstel verkiezing burgemeester is mede aan de hand van de uitkomsten van deze meetings opgesteld. Zodoende sluit het wetsvoorstel aan op de praktische toepassing. In extra expertmeetings is de systematiek tot in detail doorgewerkt. Hieruit is het vertrouwen ontstaan bij de deelnemers en het ministerie van BZK dat de verkiezing in twee ronden zonder problemen kan verlopen. Hierover blijft contact met de betrokken experts en indien nodig worden meer expertmeetings georganiseerd. Extra ondersteuning voor de verkiezingen wordt gegeven in de vorm van een duidelijke briefing (mondeling en schriftelijk) voor medewerkers van het stembureau en goede bereikbaarheid van de Helpdesk voor vragen.

BZK heeft de taak om de burgers op te roepen hun stem uit te brengen. De publiciteitscampagne voor de burgemeestersverkiezingen wordt ingebed in de publiekscampagne voor de gemeenteraadsverkiezingen via het programma «U komt toch ook». Dit programma wordt ingezet bij alle landelijke stemmingen en richt zich nadrukkelijk op opkomstbevordering.

Verder zal er in de aanloop naar de stemming én op de dag van de stemming zelf door de Helpdesk actieve ondersteuning worden geboden aan de gemeenten. Hiervoor zal nauw samengewerkt worden met het callcentre van de Kiesraad dat bij verkiezingen altijd actief is.

5.6. Aanvaarding ambt

Anders dan bij gemeenteraadsleden is voor de gekozen verklaarde burgemeester het onderzoek van de geloofsbriefen over toelating opgedragen aan de commissaris van de Koningin. De commissaris van de Koningin beoordeelt of de burgemeester voldoet aan de vereisten voor het burgemeestersambt en of deze onverenigbare betrekkingen vervult. BZK ondersteunt de commissarissen van de Koningin met circulaire met daarin informatie over de precieze rol van de commissaris van de Koningin. Hierbij wordt ook de rol van de commissaris van de Koningin meegenomen met betrekking tot ontslag (wegens onwerkbaar verhoudingen tussen de burgemeester en gemeenteraad, wegens integriteitsproblemen en wegens langdurige ziekte). Vanzelfsprekend wordt ook de ambtsinstructie aangevuld met bepalingen terzake.

5.7. Formatie college

De belangrijkste opdrachten bij de formatie van het nieuwe college liggen bij de burgemeester (voordracht) en de gemeenteraad (benoemen). Ondersteuning om dit proces soepel te laten verlopen wordt gegeven door middel van een handreiking. Hoewel de formele rollen helder zijn beschreven, is de formatie primair een proces van politieke aard. Gezien de korte periode tussen de aanvaarding van het ambt door de gekozen burgemeester en de formatie van het college kan ondersteuning vanuit de gemeente aan de burgemeester niettemin wenselijk zijn. De rol die de gemeentesecretaris hierin kan vervullen, als ook de eventuele training die daarvoor nodig is, wordt met de VGS nader bezien.

5.8. Fase nieuwe verhoudingen in de bestuurspraktijk

Voor de situatie na de verkiezingen wordt ook ondersteuning geboden. Dit gebeurt onder andere met behulp van handreikingen. Ook worden consultants ingezet. Deze consultants bezoeken de gemeenten om daar uitleg en toelichting te geven over het nieuwe staatsrechtelijke bestel. De al eerder genoemde inhoudelijke publiekscampagne wordt gebruikt om burgers voor te lichten over de nieuwe bestuurspraktijk.

Voor de uitleg over het nieuwe bestel en de benodigde cultuurverandering worden door BZK tevens regiobijeenkomsten georganiseerd. Deze regiobijeenkomsten worden georganiseerd voor de betrokken gemeentebestuurders en gemeenteambtenaren, waarbij specifieke doelgroepen worden uitgenodigd afhankelijk van het thema van de bijeenkomst. Tijdens de bijeenkomsten worden betrokkenen uit verschillende gemeenten met elkaar in contact gebracht om ervaringen uit te wisselen en vragen te stellen. Zodoende vervullen de regiobijeenkomsten een faciliterende functie voor de benodigde cultuurverandering. Daarnaast bieden ze een goede mogelijkheid om structuuraspecten nader toe te lichten en uit te werken. De bijeenkomsten worden zowel voor de daadwerkelijke verkiezingen gehouden als daarna.

Ook de (belangen)organisaties binnen het openbaar bestuur (met name de VNG) spelen een nadrukkelijke rol in de gemeentelijke ondersteuning. De helpdesk is hierbij een belangrijk en noodzakelijk instrument.

6. Samengevat

Voor de verschillende stappen naar de invoering van de gekozen burgemeester is aangegeven wie welke rollen heeft. Hierbij is met nadruk de ondersteunende rol van BZK uitgewerkt. Voor elk van deze stappen is een overzicht van de verschillende ondersteuningsvormen gepresenteerd. Zie hiervoor ook de bijlagen waar de instrumenten opgesomd zijn en waar een tijdschema is gegeven van wanneer welk instrument ingezet wordt. Voor de uitvoering van de activiteiten zijn middelen gereserveerd op de BZK begroting (artikel 6.2).

Veel activiteiten kunnen pas na publicatie in het Staatsblad van de wetgeving daadwerkelijk worden ingezet (b.v. de handreikingen). Dit is naar verwachting medio 2005. Dit biedt voldoende tijd om de voorbereidingen te treffen die noodzakelijk zijn. Gelet op de reeds getroffen voorbereidingen en de activiteiten die in de komende periode nog zullen worden ondernomen acht ik het dan ook zonder meer verantwoord om in 2006 de gekozen burgemeester in alle gemeenten in te voeren.

De Minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties,
Th. C. de Graaf

Activiteit	Doelgroep	Planning
Overleg (belangen)organisaties	VNG/NGB/VvG/VGS/NvvB/Vereniging van Wethouders	Doorlopend
Expertgroepen	Indirect (o.a. onderbouwing handreikingen)	Doorlopend
Onderzoeken	Indirect (o.a. onderbouwing handreikingen)	Doorlopend
Gerichte mailings	Direct betrokken (gemeente)bestuurders, (belangen)organisaties en adviesorganen	Bij mijlpalen in het wetgevingsproces
Website	Direct betrokken (gemeente)bestuurders, (belangen)organisaties en adviesorganen, gemeenten, burgers	Doorlopend
Helpdesk	Direct betrokken (gemeente)bestuurders, (belangen)organisaties en adviesorganen, gemeenteambtenaren, burgers, politieke partijen	Vanaf medio 2004
Brochure	Direct betrokken (gemeente)bestuurders, burgers	Jan. 2005, evt. later een update
Folder	Direct betrokken (gemeente)bestuurders, burgers	Jan. 2005, evt. later een update
Invoeringskrant	Direct betrokken (gemeente)bestuurders, (belangen)organisaties en adviesorganen, gemeenteambtenaren, burgers	Vanaf medio 2005
Handreikingen	Gemeentebestuurders en -ambtenaren, politieke partijen, kandidaten	Vanaf medio 2005
Consulenten	Gemeenten	Vanaf medio 2005
Training kandidaatstellingsprocedure	Politieke partijen, gemeenteambtenaren	Medio 2005
Training verkiezingsprocedure	Gemeenteambtenaren	Medio 2005
Regiobijeenkomsten	Gemeentebestuurders en -ambtenaren, politieke partijen, kandidaten	Vanaf najaar 2005
Inhoudelijke publiekscampagne	Burgers	Vanaf medio 2005
Publiekscampagne opkomstbevordering (i.s.m. U-komt-toch-ook)	Burgers	Vanaf najaar 2005
Loopbaanoriëntatie	Huidige burgemeesters	
Groepsgesprekken	Huidige burgemeesters	
Herplaatsingsprogramma	Huidige burgemeesters	

Uitgevoerd onderzoek

Onderstaande onderzoeken zijn reeds uitgevoerd en kunnen dienen ter ondersteuning bij de invoering van de gekozen burgemeester. Alle onderzoeken zijn aan de Tweede Kamer aangeboden. De rapporten zijn via www.gekozenburgemeester.com te downloaden.

Buitenlandse Burgemeesters Bekeken I, II, III en IV

Deze vier onderzoeken zijn uitgevoerd door het Centre for Local Democracy, onderdeel van de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Het betreft een vergelijkende studie naar buitenlandse burgemeesters op diverse terreinen. De uitgave bestaat uit de volgende vier delen:

- Buitenlandse burgemeesters bekeken
- Buitenlandse burgemeesters bekeken – II, Openbare orde, veiligheid en politie
- Buitenlandse burgemeesters bekeken – III, Direct gekozen burgemeester in collegiale verhoudingen in Hessen
- Buitenlandse burgemeesters bekeken – IV, Overheidsregels en -financiering van burgemeesterscampagnes in Duitsland en Engeland

Direct gekozen burgemeesters in Duitsland

Dit onderzoek is uitgevoerd door de Universiteit Twente. Het onderzoek richt zich op de wetgeving met betrekking tot de gekozen burgemeester in enkele Duitse deelstaten.

Bevoegdheden van de burgemeester

In dit onderzoek wordt een uitputtend overzicht gegeven van de buiten de Gemeentewet gelegen bevoegdheden van de burgemeester op het terrein van openbare orde en veiligheid en ten aanzien van de handhaving. Bij elk van deze bevoegdheden wordt een beeld geschetst van de daaraan gekoppelde controle- en toezichtbevoegdheden. Het onderzoek is uitgevoerd door de Universiteit Utrecht.

Gekozen burgemeester beproefd

Dit onderzoek betreft de uitkomsten van een viertal bijeenkomsten. Deze bijeenkomsten zijn door het IPP (Instituut voor Publiek en Politiek) georganiseerd en gefaciliteerd. De bijeenkomsten hadden tot doel meer inzicht te krijgen in de kansen en bedreigingen zoals die door een aantal bij de invoering betrokken partijen worden onderscheiden. Aan de bijeenkomsten die onder de noemer «gevoed door de praktijk, proeflokaal voor de toekomst» plaatsvonden, werd deelgenomen door vertegenwoordigers van gemeenten en maatschappelijke organisaties. De aanbevelingen en suggesties ten behoeve van de verdere invoering van de gekozen burgemeester, die tijdens de bijeenkomsten zijn geformuleerd, maken deel uit van de onderzoeksresultaten.

Rekrutering en selectie van burgemeesters en wethouders

Dit onderzoek betreft een inventarisatie van de huidige manier waarop burgemeesters en wethouders worden gerekruteerd en geselecteerd. Het onderzoek is door Berenschot uitgevoerd.

Als burgemeester in Duitsland

Door de auteurs (Dr. H. van der Kolk – Universiteit Twente en A. Vetter – Universiteit van Stuttgart) wordt vanuit historisch perspectief bekeken en verklaard hoe het lokale bestuur in Duitsland zich heeft ontwikkeld tot de systemen van de verschillende deelstaten nu. Specifieke aandacht richt zich op de burgemeester: hoe hij wordt gekozen, hoe hij kan worden afgezet en wat hij doet zolang hij in functie is.

Direct gekozen politici: vier scenario's voor persoonlijke politiek

De auteur van dit onderzoeksessay (Prof. Dr. Liesbet van Zoonen – The Amsterdam School of Communications Research) beantwoordt een aantal vragen vanuit het uitgangspunt dat personalisering cultureel en in toenevende mate ook structureel is verankerd in de Nederlandse politiek.

Hierbij passeren vier scenario's de revue:

- Lokaal leiderschap
- Regentschap
- Wisseling van de wacht
- Sterrenpolitiek

Van elk scenario worden de kansen en bedreigingen voor de kwaliteit van de lokale democratie beschreven. Deze uitwerking gebeurt op basis van bestaand onderzoek over de gekozen burgemeester en ervaringen in de Verenigde Staten, Engeland, Duitsland en Noorwegen.

Concluderend wordt vastgesteld dat de gekozen burgemeester een figuur zal zijn die het evenwicht moet bewaren tussen uiteenlopende belangen in de gemeente. Aan al te extreme persoonlijkheden lijken de lokale structuren geen plaats te bieden.